बारा-२ बाट उपेन्द्रलाई उम्मेदवार बनाउने जसपा निर्णय

बारा, चैत १५ (नागरिक)- जनता समाजवादीले वैशाख १० को उपनिर्वाचनमा बारा निर्वाचन क्षेत्र नम्बर २ मा पार्टी अध्यक्ष उपेन्द्र यादवलाई उम्मेदवार बनाउने निर्णय गरेको छ।

बाराको सुवर्ण गाउँपालिकास्थित मझरियामा बुधबार आयोजित क्षेत्रीय भेलाले यादवलाई उम्मेदवार बनाउने गरी एकल नाम सिफारिस गरेको जसपा मधेस प्रदेश अध्यक्ष रामबाबु यादवले बताए। क्षेत्रीय भेलामा ५ हजारभन्दा बढी नेता-कार्यकर्ता सहभागी थिए। सबैले उपेन्द्रलाई उम्मेदवार बनाए

विजयी बनाउन सहयोग गर्ने प्रतिबद्धता जनाएका थिए।

जसपा नेता तथा मधेस प्रदेशका मुख्यमन्त्री सरोजकुमार यादवले उपेन्द्रलाई जितापए पठाए उनी प्रधानमन्त्रीसमेत बन्न सक्ने सम्भावना रहेको हुँदा जनता उनकै पक्षमा रहेको बताए। कार्यक्रममा प्रदेशसभा सदस्य बच्चा यादव, जसपा नेता प्रमोद गुप्ता, प्रकाश चौगाई, पारस साहलगायतले यस क्षेत्रमा राष्ट्रिय अध्यक्ष चुनाव लड्न आउनु गर्वको विषय भाको र उनलाई विजयी बनाए पठाउनु सबै नेता-कार्यकर्ताको जिम्मेवारी भएको जिकिर गरे। बारा-२ का प्रतिनिधिसभा सदस्य रामसहायप्रसाद यादव उपाध्यूषित बनेपछि सो क्षेत्र रिक्त रहेको र उपनिर्वाचन हुन लागेको हो।

आजै...

यस विषयमा नाउपाका नेताहरूले केही बोलेका छैनन्। आन्तरिक छलफल भइरहेको उहीहरूको भनाइ छ। नाउपा स्रोतका अनुसार सरकारमा गएको अवस्थामा श्रेष्ठले सही विकास मन्त्रालयमा दावी गर्नेछन्। जनमत पार्टीबाट वर्तमान सरकारमा अब्दुल खान सरकारमा सहभागी छन्। उही खानेपानीमन्त्री छन्। स्रोतका अनुसार जनमत पाटीले एउटा राज्यमन्त्री पनि पाउने भएको छ।

बुधबार भएको भागबन्डामा २२ वटा मन्त्रालयको ठ्गो लागेको छ। कांग्रेस, माओवादी केन्द्र र जनमत पार्टीले एक/एकवटा राज्यमन्त्री पनि पाउने भएका छन्। गत पुस १० गते बनेको नेकपा (एमाले), माओवादी केन्द्रलगायत दल मिलेर बनेको गठबन्धन भक्तिपुर्छि प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहालले १६ वटा मन्त्रालयको भार एक्ले बोक्दै आएका छन्। यस अवधिमा दाहालले संसद्बाट दुईपटक विश्वासको मत लिइसकेका छन्।

रास्वपा सरकारमा नजाने

रास्वपालाई पनि सरकारमा सहभागी गराउने प्रयास असफल भएको छ। स्रोतका अनुसार रास्वपाका नेताहरूले सरकारमा पार्टी सभापति रवि लामिछानेलाई लानुपर्ने सर्त राखेका थिए। तर सत्तारुढ दलका नेताहरूले गैरसांसदलाई सरकारमा ल्याउन नसकने बताए। स्रोतका अनुसार लामिछानेले आफूले नै नेतृत्व गरेर सरकारमा जानुपर्ने र चितवन-२ मा हुने उपनिर्वाचनमा १० दलबाट लामिछानेलाई साझा उमेदवार बनाउनुपर्ने सर्त राखेका थिए। यसमा सत्तारुढ दलहरू सहमत नभएपछि रास्वपा सरकारमा नजाने निर्णयमा पुगेको हो।

रास्वपाका प्रवक्ता डा. मुकुल दकालले रास्वपा सरकारमा नजाने नै अवस्था सिर्जना भएको बताए। 'हामीले साविकका मन्त्रालय र साविकको साझा नीति तथा कार्यक्रम अहिलेको गठबन्धनले समेट्नुपर्छ भनेका थियौं। यसमा सहमति भएन,' उनले भने, 'त्यसैले अहिलेसम्म हामी सरकारमा नजाने अवस्था छ।' स्रोतका अनुसार रास्वपा सरकारमा आयो भने गठबन्धनले रास्वपालाई तीनवटा मन्त्रालय दिने भएको छ। यस्तो अवस्थामा नेपाली कांग्रेसको एक र माओवादी केन्द्रको एक सिट घट्नेछ। यसैगरी साह नेतृत्वको आजपाको सिट पनि घट्ने बताइएको छ। रास्वपालाई सरकारमा ल्याउने चाहना प्रधानमन्त्री दाहालमा रहेको स्रोतको दावी छ।

सरकारले...

उक्त व्यवस्थाको सट्टा अनुमतिपत्र प्राप्त गरेको मितिबाट पहिलो पाँच वर्षसम्म प्रत्येक वर्ष १ करोड रूपैयाँ वा सो वर्ष आर्जन गरेको कुल आम्दानीको १० प्रतिशतले हुने रकमभन्दा जुन बढी हुन्छ, सोही रकम दस्तुरका रूपमा बुझाउनुपर्ने प्रस्ताव गरिएपछि सो रकम यत्तिकै नेपाल सरकारलाई नआउने भएको हो।

त्यस्तै अनुमतिपत्र प्राप्त गरेको पाँच वर्षदेखि १० वर्षसम्म प्रत्येक वर्ष २५ करोड रूपैयाँ वा सो वर्ष आर्जन गरेको कुल आम्दानीको १० प्रतिशतले हुने रकमभन्दा जुन बढी हुन्छ, सोही रकम बुझाउनुपर्ने प्रस्ताव गरिएपछि सो रकम यत्तिकै नेपाल सरकारलाई नआउने भएको हो।

त्यस्तै अनुमतिपत्र प्राप्त गरेको पाँच वर्षदेखि १० वर्षसम्म प्रत्येक वर्ष २५ करोड रूपैयाँ वा सो वर्ष आर्जन गरेको कुल आम्दानीको १० प्रतिशतले हुने रकमभन्दा जुन बढी हुन्छ, सोही रकम बुझाउनुपर्ने प्रस्ताव गरिएपछि सो रकम यत्तिकै नेपाल सरकारलाई नआउने भएको हो।

'जगदीश आर्केले २ लाख रूपैयाँमा जगाको दृष्टिबन्धक बनाए राख्यो। तत्काल पैसा चाहिएको थियो, लिपिपर्‍यो। छोराले कमाए छिट्टै तिरिहाल्छ भनेर गरिदिएँ,'

त्यस दिनदेखि कुमीको तनाव बढ्दै गयो। 'मैले कम लिएकोले छोराले कमाए दिएको रकम जगदीशलाई दिइहाें।' ५ लाख ५ हजार रूपैयाँ तिरिसकेको छ। तर उसले अझै ३ लाख ८१ हजार रूपैयाँ माग्गिरहेको छ। उता जगदीशको भाइ सुनिलले ४ लाख रूपैयाँ मात्रै छ,' कुमीले दुःखेसो पोखे।

कुमीको जस्तै दुःखेसो प्रतापुर गाउँपालिका-७ माधवपुरकी गुलाबीकुमारी धरिकारको पनि छ। उनका पति श्याममिलन धरिकारले साउदी अरेबियाको भिसा लगेपछि सुदखोर सुनिल शर्मासँग ५० हजार रूपैयाँ लिएका थिए। पछि खेती लगाउन गुलाबीले थप ५० हजार रूपैयाँ लिइन्। त्यही रकमको सुद (ब्याज) तिर्दातिर्दै उनले ५ लाख ४६ हजार रूपैयाँ बुझाइसकेको बताइन्। 'पतिले विदेशबाट पठाएको पैसा सुद बुझाउनै ठिक्क हुन्छ,' उनले भनिन्, 'थप घरखर्च माग्दा उतावाट पति गाली गर्नुहुन्छ। के गर्छौं यत्रो पैसा भनेर, कति दिन दिइराख्छौं भनेर ?' उनी काठमाडौंमा भएको आन्दोलनमा दुई महिना बसेकी थिइन्।

नेपालको इलमले पार लाग्ने छाँट नपाएपछि नागरिकतामा भएको कम उमेरको उपयोग सगवत-५ फुलरियाका रामबचन बढैले ५ वर्षअघि विदेश जाने सुर कसे। उनको नागरिकतामा ४५ वर्ष थियो भने वास्तविक उमेर ५५। 'सबै विदेश गइसकेको देखेर म पनि हौसिएँ। केही वर्षपछि जान नपाउने भएकाले अहिल्यै जाऊँ भने सोचेको थिएँ,' उनले भने, समितिका अध्यक्ष अवधेश कुशवाहाका अनुसार नवलपरासी (बसुर)को दक्षिणी गाउँका घरीपिच्छे युवा तेस्रो मुलुकमा छन्। 'बेरोजगार युवाको मूल गन्तव्य नै तेस्रो मुलुक हो। तेस्रो मुलुक जानका लागि तत्काल पैसा चाहिन्छ। घरपरिवारसँग विकल्प हुँदैन,' उनी भन्छन्, 'अनि सुदखोरकहाँ नपुगी उपाय नै लाग्दैन। यसैले यस्ता समस्या पनि घरीपिच्छे छन्।' यसरी घरीपिच्छे हजारौं युवालाई विदेश पठाउन सुदखोरहरूले ऋण लगाएकी गरेका छन्। जसबाट चर्को दरमा असुली गरिरहेका छन्।

'सुदखोर साहुहरू नै के भन्छन् भने हाम्रा

महोत्तरीको बर्दिबासबाट चैत २ गते पैदल हिँडेर चैत १२ गते काठमाडौं उपत्यका छिरेका पीडित आफ्नो माग सुनुवाइ नभएसम्म घर नफर्किने बताइरहेका छन्। सरकारले मिटरब्याजलाई अपराध मान्ने गरी कानुन संशोधन गर्ने निर्णय गरिसकेको छ।

'पासीका गोविन्द चौधरीसँग १ लाख २५ हजार लिएँ। त्यसको डेढ लाख रूपैयाँको कागज गरेर डेढ कट्ठा जमिन दृष्टिबन्धक गर्‍यो।' बढै बताए गए। तर उनी गएको १० महिनामै कम्पनी बन्द भयो। '१० महिनाको कमाइले त्यो ऋण तिर्ने सकिनँ। ३० हजार रूपैयाँ त दिएँ बाँकी रह्यो। अहिले ५ लाख मागिरहेको छ,' उनले भने।

सगवत-५ कि मीनादेवी कहारका पति गोविन्द कहार पनि विदेशमा छन्। तर उनी भने सुखी सुदखोरकहाँ पुगेका थिएनन्। विदेश जाँदा उनले ४ लाख रूपैयाँ एउटा लघुवित्तबाट लिएका थिए। तर समयमै भिसा नलाग्दा किस्ताको आपत्त आइलाग्यो। 'किस्ता तिर्न सुदखोरबाट ऋण लिन थालें। एक-दुई वर्षदिँदै आठ जनासँग ५०-५० हजार लिएको छु,' मीनादेवीले भनिन्, 'सबै आठजनाले एक-एक लाख रूपैयाँको तमुकु बनाएका छन्।' अहिले उनलाई ती आठवटै साहूले तीन देखि चार लाखसम्म पैसा माग्गिरहेको उनी बताउँछिन्। 'एकातिर लघुवित्तको ऋण, अर्कातिर सुदखोर। चित्तालाे धान्ने सकिने अवस्था छैन,' उनले भनिन्।

मिटरब्याजपीडितको भीडमा अधिकांशको यस्तै गुनासो थियो। मिटरब्याज तथा ठगीविरुद्ध किसान मजदुर संघर्ष समितिका अध्यक्ष कुशवाहाका अनुसार नवलपरासी (बसुर)को दक्षिणी गाउँका घरीपिच्छे युवा तेस्रो मुलुकमा छन्। 'बेरोजगार युवाको मूल गन्तव्य नै तेस्रो मुलुक हो। तेस्रो मुलुक जानका लागि तत्काल पैसा चाहिन्छ। घरपरिवारसँग विकल्प हुँदैन,' उनी भन्छन्, 'अनि सुदखोरकहाँ नपुगी उपाय नै लाग्दैन। यसैले यस्ता समस्या पनि घरीपिच्छे छन्।' यसरी घरीपिच्छे हजारौं युवालाई विदेश पठाउन सुदखोरहरूले ऋण लगाएकी गरेका छन्। जसबाट चर्को दरमा असुली गरिरहेका छन्।

'सुदखोर साहुहरू नै के भन्छन् भने हाम्रा गन्तव्य विदेश नै बन्छ। अनि सुदखोरकहाँ पुग्दा लिएको रकमभन्दा दोब्बरमा तमुकु बन्ने, नगद लिएको रकममा पनि १० प्रतिशत काटिने, दृष्टिबन्धक अनिवार्य हुन्छ,' मिटरब्याज तथा ठगीविरुद्ध किसान मजदुर संघर्ष समितिका अध्यक्ष कुशवाहा बताउँछन्।

'सुदखोरको आँखा नै जमिन, घडेरी र सम्पत्तिमा हुन्छ। पैसा धेरै हिलो भए दृष्टिबन्धक गरेको जग्गा छिनुवा पास गरेर राजीनामा गराउँछन्,' उनले भने, 'यसरी अधिकांश जमिन कि दृष्टिबन्धकमा छ, कि छिनुवा पासबाट हडपिएका छन्। साराका सारा घरसम्पत्ति सुदखोरको कब्जामा छ।' यही कारण आफूहरूले तमुसुकरू खोरेज हुनुपर्ने, दृष्टिबन्धक कागज खोरेज हुनुपर्ने, बढी असुलिएको रकम फिर्ता हुनुपर्ने र छिनुवा पासबाट हडपिएका घरजग्गा फिर्ता हुनुपर्ने माग राखिरहेको उनले बताए। उता नवलपरासी (बसुर)का प्रमुख जिल्ला अधिकारी विश्वप्रकाश अर्यालले मिटरब्याजसँग सम्बन्धित अधिकांश मुद्दामा पीडितले ऋण लिँदा विदेश जाने उद्देश्यले नै लिएको पाइएको बताए।

राजधानीमा आन्दोलन जारी

यता माधेस प्रदेशलगायत आठ जिल्लाका मिटरब्याजपीडित चार दिनदेखि राजधानीमा आन्दोलनरत छन्। महोत्तरीको बर्दिबासबाट चैत २ गते पैदल हिँडेर चैत १२ गते काठमाडौं उपत्यका छिरेका पीडित आफ्नो माग सुनुवाइ नभएसम्म घर नफर्किने बताइरहेका छन्। सरकारले मिटरब्याजलाई अपराध मान्ने गरी कानुन संशोधन गर्ने निर्णय गरिसकेको छ। यस्तै गृह मन्त्रालयकी सह-सचिव रुद्रादेवी शर्माको संयोजकत्वमा वार्ता टोलीसमेत गठन गरिसकेको छ। उक्त टोलीसँग पीडित पक्षले बिहीबार वार्ता गर्ने जनाएको छ।

उता नवलपरासी (बसुर)का पीडितले भने अहिले काठमाडौंमा रहेका आन्दोलनकारीको मागले मात्रै मिटरब्याजपीडितको समस्या समाधान नहुने दावी गरेका छन्। बुधबार मिटरब्याज तथा ठगीविरुद्ध किसान मजदुर संघर्ष समितिका अध्यक्ष कुशवाहाले एक विज्ञप्ति सार्वजनिक गर्दै यही चैत २० गते राजधानी पुगेर निर्णायक आन्दोलन गर्ने उल्लेख गरेका छन्।

सुदखोरबाट ऋण लिँदै विदेश जाँदै

पृष्ठ १ बाट

तर कथाको प्रकृति र त्यसले सिर्जना गरेको पीडा भने अक्सर समान थियो। कथा सुन्दै जाँदा अधिकतमा बेरोजगार युवाको उमात नै मूल कारण थियो।

बेरोजगार युवाका विकल्प कि विदेश कि तस्करी !

छोरा हुकँदै गएपछि हरेक बुवाजस्तै सुस्ता गाउँपालिका-५ सिमरीका जयप्रकाश कुर्मीलाई चिन्ता पर्दिदै थियो। नेपालमै रोजगारी पाउने सम्भावना नदेखेका उनले छोरालाई विदेश पठाउने सोचे। 'नेपालमा बसेर तस्करी गरेर जोखिम उठाउनुभन्दा छोरले पनि विदेश जान सल्लाह जनायो,' कुर्मीले भने। विदेश त पठाउने तर पगरा पैसा थिएन। भएको पैसाले मात्रै पुग्दैनथ्यो। त्यही समस्यले कुर्मीलाई मिटरब्याजीको दैलोमा पुऱ्यायो।

'जगदीश कानु (बार्मियौं)सँग नयुग हुने रकम एक लाख रूपैयाँ लिएर छोरालाई मलेसिया पठाएँ। त्यो रकम लिँदा जगदीशको भाइ सुनिल कानु (बार्मियौं)ले दोब्बर २ लाख रूपैयाँको तमुसुक बनायो,' कुर्मीले भने, 'जगदीश आर्केले २ लाख रूपैयाँमा जगाको दृष्टिबन्धक बनाए राख्यो। तत्काल पैसा चाहिएको थियो, लिपिपर्‍यो। छोरले कमाए छिट्टै तिरिहाल्छ भनेर गरिदिएँ,'

त्यस दिनदेखि कुमीको तनाव बढ्दै गयो। 'मैले कम लिएकोले छोरले कमाए दिएको रकम जगदीशलाई दिइहाें।' ५ लाख ५ हजार रूपैयाँ तिरिसकेको छ। तर उसले अझै ३ लाख ८१ हजार रूपैयाँ माग्गिरहेको छ। उता जगदीशको भाइ सुनिलले ४ लाख रूपैयाँ मात्रै छ,' कुर्मीले दुःखेसो पोखे।

कुर्मीको जस्तै दुःखेसो प्रतापुर गाउँपालिका-७ माधवपुरकी गुलाबीकुमारी धरिकारको पनि छ। उनका पति श्याममिलन धरिकारले साउदी अरेबियाको भिसा लगेपछि सुदखोर सुनिल शर्मासँग ५० हजार रूपैयाँ लिएका थिए। पछि खेती लगाउन गुलाबीले थप ५० हजार रूपैयाँ लिइन्। त्यही रकमको सुद (ब्याज) तिर्दातिर्दै उनले ५ लाख ४६ हजार रूपैयाँ बुझाइसकेको बताइन्। 'पतिले विदेशबाट पठाएको पैसा सुद बुझाउनै ठिक्क हुन्छ,' उनले भनिन्, 'थप घरखर्च माग्दा उतावाट पति गाली गर्नुहुन्छ। के गर्छौं यत्रो पैसा भनेर, कति दिन दिइराख्छौं भनेर ?' उनी काठमाडौंमा भएको आन्दोलनमा दुई महिना बसेकी थिइन्।

नेपालको इलमले पार लाग्ने छाँट नपाएपछि नागरिकतामा भएको कम उमेरको उपयोग सगवत-५ फुलरियाका रामबचन बढैले ५ वर्षअघि विदेश जाने सुर कसे। उनको नागरिकतामा ४५ वर्ष थियो भने वास्तविक उमेर ५५। 'सबै विदेश गइसकेको देखेर म पनि हौसिएँ। केही वर्षपछि जान नपाउने भएकाले अहिल्यै जाऊँ भने सोचेको थिएँ,' उनले भने, 'पासीका गोविन्द चौधरीसँग १ लाख २५ हजार लिएँ। त्यसको डेढ लाख रूपैयाँको कागज गरेर डेढ कट्ठा जमिन दृष्टिबन्धक गर्‍यो।' बढै बताए गए। तर उनी गएको १० महिनामै कम्पनी बन्द भयो। '१० महिनाको कमाइले त्यो ऋण तिर्ने सकिनँ। ३० हजार रूपैयाँ त दिएँ बाँकी रह्यो। अहिले ५ लाख मागिरहेको छ,' उनले भने।

सगवत-५ कि मीनादेवी कहारका पति गोविन्द कहार पनि विदेशमा छन्। तर उनी भने सुखी सुदखोरकहाँ पुगेका थिएनन्। विदेश जाँदा उनले ४ लाख रूपैयाँ एउटा लघुवित्तबाट लिएका थिए। तर समयमै भिसा नलाग्दा किस्ताको आपत्त आइलाग्यो। 'किस्ता तिर्न सुदखोरबाट ऋण लिन थालें। एक-दुई वर्षदिँदै आठ जनासँग ५०-५० हजार लिएको छु,' मीनादेवीले भनिन्, 'सबै आठजनाले एक-एक लाख रूपैयाँको तमुकु बनाएका छन्।' अहिले उनलाई ती आठवटै साहूले तीन देखि चार लाखसम्म पैसा माग्गिरहेको उनी बताउँछिन्। 'एकातिर लघुवित्तको ऋण, अर्कातिर सुदखोर। चित्तालाे धान्ने सकिने अवस्था छैन,' उनले भनिन्।

मिटरब्याजपीडितको भीडमा अधिकांशको यस्तै गुनासो थियो। मिटरब्याज तथा ठगीविरुद्ध किसान मजदुर संघर्ष समितिका अध्यक्ष कुशवाहाका अनुसार नवलपरासी (बसुर)को दक्षिणी गाउँका घरीपिच्छे युवा तेस्रो मुलुकमा छन्। 'बेरोजगार युवाको मूल गन्तव्य नै तेस्रो मुलुक हो। तेस्रो मुलुक जानका लागि तत्काल पैसा चाहिन्छ। घरपरिवारसँग विकल्प हुँदैन,' उनी भन्छन्, 'अनि सुदखोरकहाँ नपुगी उपाय नै लाग्दैन। यसैले यस्ता समस्या पनि घरीपिच्छे छन्।' यसरी घरीपिच्छे हजारौं युवालाई विदेश पठाउन सुदखोरहरूले ऋण लगाएकी गरेका छन्। जसबाट चर्को दरमा असुली गरिरहेका छन्।

'सुदखोर साहुहरू नै के भन्छन् भने हाम्रा गन्तव्य विदेश नै बन्छ। अनि सुदखोरकहाँ पुग्दा लिएको रकमभन्दा दोब्बरमा तमुकु बन्ने, नगद लिएको रकममा पनि १० प्रतिशत काटिने, दृष्टिबन्धक अनिवार्य हुन्छ,' मिटरब्याज तथा ठगीविरुद्ध किसान मजदुर संघर्ष समितिका अध्यक्ष कुशवाहा बताउँछन्।

'सुदखोरको आँखा नै जमिन, घडेरी र सम्पत्तिमा हुन्छ। पैसा धेरै हिलो भए दृष्टिबन्धक गरेको जग्गा छिनुवा पास गरेर राजीनामा गराउँछन्,' उनले भने, 'यसरी अधिकांश जमिन कि दृष्टिबन्धकमा छ, कि छिनुवा पासबाट हडपिएका छन्। साराका सारा घरसम्पत्ति सुदखोरको कब्जामा छ।' यही कारण आफूहरूले तमुसुकरू खोरेज हुनुपर्ने, दृष्टिबन्धक कागज खोरेज हुनुपर्ने, बढी असुलिएको रकम फिर्ता हुनुपर्ने र छिनुवा पासबाट हडपिएका घरजग्गा फिर्ता हुनुपर्ने माग राखिरहेको उनले बताए। उता नवलपरासी (बसुर)का प्रमुख जिल्ला अधिकारी विश्वप्रकाश अर्यालले मिटरब्याजसँग सम्बन्धित अधिकांश मुद्दामा पीडितले ऋण लिँदा विदेश जाने उद्देश्यले नै लिएको पाइएको बताए।

राजधानीमा आन्दोलन जारी

यता माधेस प्रदेशलगायत आठ जिल्लाका मिटरब्याजपीडित चार दिनदेखि राजधानीमा आन्दोलनरत छन्। महोत्तरीको बर्दिबासबाट चैत २ गते पैदल हिँडेर चैत १२ गते काठमाडौं उपत्यका छिरेका पीडित आफ्नो माग सुनुवाइ नभएसम्म घर नफर्किने बताइरहेका छन्। सरकारले मिटरब्याजलाई अपराध मान्ने गरी कानुन संशोधन गर्ने निर्णय गरिसकेको छ। यस्तै गृह मन्त्रालयकी सह-सचिव रुद्रादेवी शर्माको संयोजकत्वमा वार्ता टोलीसमेत गठन गरिसकेको छ। उक्त टोलीसँग पीडित पक्षले बिहीबार वार्ता गर्ने जनाएको छ।

उता नवलपरासी (बसुर)का पीडितले भने अहिले काठमाडौंमा रहेका आन्दोलनकारीको मागले मात्रै मिटरब्याजपीडितको समस्या समाधान नहुने दावी गरेका छन्। बुधबार मिटरब्याज तथा ठगीविरुद्ध किसान मजदुर संघर्ष समितिका अध्यक्ष कुशवाहाले एक विज्ञप्ति सार्वजनिक गर्दै यही चैत २० गते राजधानी पुगेर निर्णायक आन्दोलन गर्ने उल्लेख गरेका छन्।

Dhangadhimai Municipality
Office of the Municipal Executive
Dhangadhi, Siraha
Madhesh Province, Nepal.

Invitation for Online Bids

Contract Identification No: DH/MUN/NCB/09,10/079/080
Date of publication: 2079/12/16 (2023 March 30)

1. Dhangadhimai Municipality, Office of the Municipal Excutive, Dhangadhi, Siraha invites electronic bids from Nepalese eligible bidders for the construction of the following projects as mentioned in the table below under National Competitive Bidding procedures.
2. Eligible Bidders may obtain further information and inspect the Bidding Documents at the office of Dhangadhimai Municipality Dhangadhi Siraha or Dhangadhimaimun.gov.np or may visit PPMO website www.bolpatra.gov.np/egp
3. Bidders should submit bid electronically may download the bidding documents for e-submission from PPMO's website www.bolpatra.gov.np/egp. Bidder's submitting their bid electronically following procedure specified in e-GP system operating guideline, 2073 and user manual issued by PPMO, should deposit the cost (pdf format) of the document in the project's rajaswa (revenue) account as specified below and the scanned copy (pdf format) of the Bank deposit voucher shall be uploaded by the bidder at the time of electronic submission of the bids. Also submission of signed letter of bid, along with the copy of company/firm registration certificate, business registration (License) and renew certificate, VAT and PAN registration certificate, Tax clearance certificate up to F/Y 2078/79. Information to deposit the cost of bidding documents in Bank as specified below.

Information for deposit the cost of bidding document.	Information for deposit the cost of bid security
Name of the Bank : NCC Bank, Dhangadhi, Siraha	Name of the Bank : NCC Bank, Dhangadhi, Siraha
Account No. 1420000040801	Account No.14200000041901
Office code No. 801021504	

4. Sealed Bids must be submitted online to the above office of Dhangadhimai Municipality on or before 12:00 PM on 30th April 2023 (2080/01/17). Documents received after this deadline shall not be accepted.
5. Bid will be opened in the presence of the bidders' representatives who choosed to attained at 13:00 hours on 30th April 2023 (2080/01/17) for all contracts at the office of Dhangadhimai Municipality Dhangadhi. Bids must be valid for a period of 90 days after bid opening and must be accompanied by a bid security which shall be valid for 30 days beyond the bid validity period. The original bid bond guarantee letter should be issued in the name of the office by any Commercial (Banijya) Bank, recognized by Govt. of Nepal. Only the bid security guarantee letter in the format specified in the bid document will be accepted or bidder who choose to deposit the bid security in cash shall deposit the cash and submit receipt the voucher from the Bank listed above.
6. Pre-bid meeting on 23th April 2023 at 13:00 PM at Dhangadhimai Municipality office, Dhangadhi (Siraha).
7. If the last date of bid purchasing, submission, opening, pre-bid meeting falls on a government holiday, then the date for the applicable event shall be extend to the next working day. In such case the validity of bid security shall be considered from the originally specified last date for bid submission.
8. Any conditions not covered so far shall be as per FAR 2056 ((Latest Revision), Procurement Act, 2063, Procurement Regulation, 2064 (fourth amendment) and Public Procurement 12th Amendement Rules.
9. Any amendment in this notice shall be pasted on the notice board of the client's office.
10. Dhangadhimai Municipality, office of the Municipal Executive reserves the right to accept or reject, wholly or partly any or all the bids without assigning any reason, whatsoever.

S.N.	Contract Id.No.	Name of The Projects	Cost Estimate (with Vat)	Bid Security Amount NRs.	Cost of Bid Documents
1	DH/MUN/NCB/09/2079/080	Construction of School Building (Ja.Aa.Bi. Tetisbigha-05)	3695874.73	92500.00	3000.00
2	DH/MUN/NCB/10/2079/080	Construction of School Building (Ja.Aa.Bi. Chiyabari)	3695874.73	92500.00	3000.00

Note:
(As mentioned in clause 49ka of PPR 2064 clause 49ka, add more relevant information as per required)

भारतबाट...

गत वर्ष ३० करोड ४० लाख रूपैयाँको मह आयात भएको थियो। यो वर्षको फागुनसम्म ५ लाख २९२ किलो मह आयात भएको छ। यसको मूल्य करिब ११ करोड ७८ लाख रूपैयाँ पर्छ। आयातको तथ्यांक धेरै ठुलो नभए पनि गैरकानुनी रूपमा मह आयात भइरहेको महासंघका निर्वतमान अध्यक्ष पौडेलले बताए। 'अवैध रूपमा आयात भएको मह बजारमा बिक्री भइरहेको छ,' पौडेलले भने, 'अवैध आयात गरेर भन्सार महसुल बढाए मात्र नेपाली उत्पादनले बजार पाउँछ।'

नेपालको मह गुणस्तरीय भएकाले केही निर्यात पनि हुने गरेको छ। चालु आवको आठ महिनामा अस्ट्रेलिया, जापान, मलेसिया, अमेरिकालगायत देशमा १ करोड ३९ लाख ६२ हजार रूपैयाँको मह निर्यात भएको छ। विदेशबाट आयात हुने महको भन्सार महसुल दर बढाउन किसानले माग गरेका छन्। अहिले सार्क मुलुकबाट आयात हुने महको भन्सार महसुल ९ प्रतिशत मात्र छ। 'महको भन्सार

पहिलो पृष्ठको बाँकी

महसुल ६० प्रतिशत पुऱ्याउन माग गरेका छौं,' महासंघका निर्वतमान अध्यक्ष पौडेलले भने, 'सरकारले संरक्षणको नीति लिनुपर्छ।'

नेपालमा करिब १० हजार किसान मौरीपालनमा आबद्ध छन्। चितवन, मकवानपुर, सर्लाही, नवलपरासी, रूपन्देही, दाङ, कैलाली, पाल्पा, बागलुङ, पर्वत, कास्की, जाजरकोटलगायत जिल्लामा व्यावसायिक मौरीपालन हुँदै आएको छ। यी जिल्लामा एपिस सेराना, एपिस मेलिफेरा, एपिस डोरसाटा, एपिस लेवोरियोसा, कदुवौरी, खायलिनगायत जातका मौरी पाइन्छन्। नेपाल महको बजार प्रवर्द्धन गर्न 'ब्रान्ड' बनाएर प्रचारप्रसार गर्नुपर्ने सरकारी अधिकारीहरू बताउँछन्। गुणस्तरीय भए पनि नेपालको महले बजार पाउन सकेको छैन। 'नेपालमा उत्पादित महको गुणस्तरमा कुनै शंका छैन,' किट विकास केन्द्रका प्रमुख सापकोटाले भने, 'ब्रान्डिङ गर्नुपर्ने आवश्यकता छ।'

विशेष गरी भारतबाट आयात भएको महले नेपाली बजारको एक चौथाइ हिस्सा ओगटेकाले भन्सार महसुल बढाउनुपर्ने किसानको माग छ। भारतबाट सस्तोमा मह आयात भएकाले नेपाली किसान्ले प्रतिस्पर्धा गर्न सकेका छैनन्। 'विदेशबाट सस्तोमा मह आयात भएकाले भन्सार महसुल बढाउन सिफारिस गरेका छौं,' प्रमुख सापकोटाले भने, 'नेपाली उत्पादनलाई प्रवर्द्धन गर्नुपर्ने आवश्यकता छ।'

आफ्नै...

'मन्त्री क्वार्टर निकै ठुलो छ, स्याहुलो छ, जाओं, त्यहीं बसौं भन्नुभएको थियो, छोराछोरीले पनि निकै जिद्दी गरेका थिए,' उनले भनिन्, 'म घरबन्दा समेटेर पछि आउँछु भन्दै टारिदिएँ।' उनले थपिन्, 'तर मालिक (पति) उपाध्यूषित बनेपछि शपथग्रहणमा पत्नी उपस्थित हुनैपर्ने भनेपछि नाईं भन्न सकिनँ।'

चम्पादेवी काठमाडौंमा बस्दै नबसेकी भने होइन्। २०६४ सालमा रामसहाय यादव संविधानसभा सदस्य हुँदा उनी एक वर्ष काठमाडौंमा बसेकी थिइन्। उही काठमाडौं बस्दा घर, खेतीपाती सबै अस्तव्यस्त बन्यो। आर्थिक अवस्था विग्रिदै गएपछि उनी गाउँ फर्किन् र गाईवस्तु पाल्न थालिन्। खेतीपाती आफैले गर्न थालिन्। त्यसपछि घरको आर्थिक अवस्था राम्रो भएको उनले सुनाइन्।

संविधानसभा सदस्यबाट हटेपछि रामसहाय यादव चम्पादेवीमै निर्भर भए। चम्पादेवीले पालेको गाईभैंसी र बाच्छाबाट हुने आम्दानीले घर चल्थ्यो। पछिल्लो चुनावमा पनि १ लाख पर्ने एउटा भैंसी ६० हजारमा बेचेर रामसहायलाई उनले दिएकी थिइन्।

२०७४ सालको चुनावमा उनले एक कट्ठा घेराडी बेचेर पतिलाई सहयोग गरेको बताइन्। छोराछोरी पनि चम्पादेवीकै सहयोगमा पढेका हुन्। उनका एउटा छोरा र एउटी छोरीले इन्जिनियर पढेका छन्। दुवैजना लोकसेवा आयोगको तयारी गर्दैछन्। कान्छा छोरा कलेज पढ्दैछन्। खेतीपातीको आम्दानीले गर्दा उनका बालबच्चा काठमाडौं बसेर पढ्न पाएका छन्। त्यही भएर अहिले पनि उनी त्यो ठाउँ छाड्न चाहन्नन्।

१८ वर्ष कलैयाकै पन्चालाल कन्यादेवी विद्यालयमा विज्ञान र गणित विषय गुरु रहेका रामसहाय २०६२/६३ को जनआन्दोलनदेखि सक्रिय राजनीतिमा लागे। यादव राजनीतिमा सक्रिय भएपना घरव्यवहार, वस्तुभाउ, खेतीपाती सबै चम्पादेवीले एक्ली धान्दै आएकी छन्।

स्कुलमा पढाउँदापढाउँदै मालिक राजनीतिमा लाग्नुभयो, छोराछोरी हुर्काउनेदेखि उहीहरूको पढाइलेखाइ, घरव्यवहार, खेतीपाती सबै मैले नै हेर्दै आएकी छु। यो क्रम चलेको धेरै वर्ष भइसक्यो,' चम्पादेवीले भनिन्, 'राजनीति गरेर धेरैले पैसा कमाए, उहींले चाहिँ नाम कमाउनुभयो। मलाई मेरो मालिकले कमाएको नामले पैसाभन्दा कैयौं गुणा बढी खुसी दिन्छ।' उनले थपिन्, 'मेरो मालिकले बसैंगरी नाम कमाउनुहोओस् भनेर मैले घरव्यवहारको सम्पूर्ण जिम्मेवारी सम्हालेकी हुँ,' उनले भनिन्, 'अब मेरो मालिक देश सम्हालनुहुन्छ, म मेरो घर सम्हाल्छु।'

Badimalika Municipality
Office of the Municipal Executive
Martadi, Bajura
Sudurpaschim Province, Nepal

Invitation for Bids

Date of publication: 2079/12/16 (30-03-2023)

Badimalika Municipality Office invites Bids from all eligible Nepalese National Bidders for BMO/WORK/BAJURA/NCB//05/079-080 and BMO/SEALEDQUOTATION/GOODS//01-079-080 under Competitive Bidding procedures. Eligible Bidders may obtain further information at Badimalika Municipality Office WEBSITE www.badimalikamun.gov.np or may visit PPMO WEBSITE www.bolpatra.gov.np.

Chief Administrative Officer